

Az összeállítás teljeskörűen tartalmazza a gazdasági társaságok megszűnését, átalakulását szabályozó új előírásokat, az ezek végrehajtása során a mindennapi gyakorlatban elvégzendő feladatokat. A jogszabályok rendelkezéseinek és számszerű példáknak a bemutatásával nyújt hasznos segítséget a feladatok elvégzéséhez.

R. I.

TŐZSDEI FOGALOMTÁR

Összeállította: **CZÉKUS Mihály**

PERFEKT Pénzügyi Szakoktató és Kiadó Rt., Budapest, 1998. 134 p.

A tőzsde különböző áruk és értékpapírok adásvételi ügyleteinek lebonyolítására létrehozott kereskedői intézmény, olyan koncentrált piac, ahol a kereskedelem szervezett keretek között, meghatározott szabályok szerint folyik. A tőzsde információs központ is; az ott kialakuló árfolyamok a tőzsdei ügyletekben kötelezőek, de irányadóak a tőzsdén kívüli forgalom számára is. Áru- és értéktőzsde különböztethető meg. Az első nemzetközi jellegű tőzsde 1531-ben alakult Antwerpenben, ezt követték a franciaországi és angliai tőzsdék. Eredeti elnevezése börze volt a belgiumi Van der Beurze nevű család után, amelynek tagjai vendégfogadót működtettek Bruges-ben. Gyakran találkoztak itt kereskedők pénzügyeik lebonyolítására; a börze szó később egész Európában használatossá vált...

A Budapesti Áru- és Értéktőzsde 1864-1948 között működött Magyarországon; megszüntetése után több mint negyven évig nem volt tőzsde hazánkban: A Budapesti Értéktőzsde az 1990. évi VI. törvény felhatalmazása alapján 1990. június 21-én nyílt meg újabb önálló jogi személyként az alapító tagok önkéntes elhatározásából az értékpapír-forgalmazási ügyletek lebonyolítására. Működési feltételeit az alapító tagok által elfogadott Alapszabály határozza meg. Hazánkban az utóbbi években egyre több vállalkozás és magánszemély került kapcsolatba a tőzsdével. Szükség volt ezért olyan összeállításra, amely eligazítást nyújt a tőzsdei műveletekről, s megismertet a velük kapcsolatos fogalmakkal. A Kiadónak ez a kötete a JÓ TUDNI-sorozatban jelent meg. Hiánypótlónak tekinthető, mert magyarul a tőzsdei fogalmak, szakkifejezések magyarázatát tartalmazó

gyűjtemény eddig még nem volt forgalomban. A kiadvány hasznosan tájékoztatja az egyre növekvő kisbefektetők táborát, a tőzsdézni kívánó rétegeket a tőzsdével kapcsolatos legfontosabb tudnivalókról.

Elsősorban a tőzsdei gyakorlatban használatos szakkifejezések rövid magyarázatát találjuk az összeállításban, de ezen túlmenően szerepelnek benne pénzügyi, számviteli elszámolások, közgazdasági, vállalatfinanszírozási, vállalatgazdálkodási kifejezések meghatározásai is.

Megismerjük a különböző értékpapírok (állampapírok, alulárazott értékpapírok, bonus részvények, dematerrizált értékpapírok, részvénykategóriák, elsőbbségi részvények, eurokötvények, kincstárjegyek, örökjáradék kötvények, váltók stb.) sajátosságait. Olvashatunk a kereskedelmi ügyletekről (azonnali ügyletek, arbitrázs, cesszió, vételi opció, különböző határidős ügyletek, SWAP csereügyletek, Futures szabványosított határidős ügyletek, francia aukció, megbízás, kontraktus, szindikált hitel, tőzsdei ügylet stb.). A tőzsdei szereplők megnevezése és feladatköre szintén megtalálható a Fogalomtárban (bróker, határidős ügyintéző, intézményi befektető, befektetési szolgáltató tőzsdetermi levezető stb.).

Az összeállítás tartalmazza – a hazai pénzügyi intézményeken kívül – a nemzetközi pénzügyi szervezeteket is, megjelölve feladataikat és megalakulásuk körülményeit, időpontját (Jegybank, Pénzügyminisztérium, Európai Beruházási Bank, Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank, Nemzetközi Fizetések Bankja, Világbank). A Budapesti Értéktőzsde szervezetén, hivatalos részvényindexének kiszámítási módszerén kívül a Budapesti Árutőzsde Pénzügyi Szekciójának ügyletkötési feltételeiről is tájékozódhatunk. Megtaláljuk a könyvben a Frankfurti Tőzsde – Németország vezető, Európa és a világ meghatározó tőzsdéje – működésének sajátosságait, a három piaci szegmensben (hivatalos kereskedelem, szabályozott piac, tőzsdei szabadforgalom) kifejtett tevékenységét. A Prágai Értékpapírtőzsde 1993 áprilisában alakult meg, a bevezetett részvények számát tekintve Európában – London után – a második helyen áll, indexének (PX-50) felépítése és tartalma megtalálható az összeállításban. A Varsói Értékpapírtőzsde (először 1817. május 12-én nyílt meg) 1991. április 12-én alakult meg újból. Részvénytársaságként

működik, indexe (WIG) kiszámításának módszere és képlete szintén szerepel a könyvben.

Az Állami Pénz és Tőkepiac Felügyelet országos hatáskörű közigazgatási szerv, feladatai közé tartozik a pénz- és tőkepiaci szervezetek ügyfelei érdekeinek védelme. A Tőzsde Etikai Bizottsága a tőzsdei kereskedelem során felmerült etikai kérdések rendezésére alakult, a Tőzsde Felügyelő Bizottsága pedig a Budapesti Értéktőzsde általános ellenőrző szerve. A Tőzsdetanács feladata tőzsde vezetése, tőzsdei szabályzatok megalkotása, az általa kialakított és irányított Tőzsdetitkárság a tőzsdei kereskedelem szervezését, belső felügyeletét, a tőzsdei kereskedelem adatainak regisztrálását, statisztikai feldolgozását, a tőzsdei információk nyilvánosságra hozatalát végzi. A Tőzsde Választott Bírósága pedig a tőzsdei ügyletekkel, megbízásokkal, a szabályok alkalmazásával kapcsolatban keletkező jogvitákban jár el.

Szó volt róla, hogy pénzügyi, számviteli, közgazdasági fogalmak meghatározásai is találhatóak az összeállításban. Ilyenek: apport, árszínvonal, audit, cégérték, deviza, hitel, kockázati tőke, mérleg, óvadék, prognózis, trend, üzleti jelentés stb. Természetesen nem részletes magyarázatokat kapunk, hanem csak a fogalmak lényegét ismerjük meg.

A tőkepiaccal, tőzsdével foglalkozó összeállítás tömörsége mellett is sokoldalúan világítja meg, teszi érthetővé az ezzel a témakörrel kapcsolatos fogalmakat. Tömörsége miatt nem tankönyv, de alkalmas arra, hogy a tankönyvekben leírt fogalmakat pontosan és hitelesen meghatározva az abból tanultakat kiegészítse. Ezt célozza a könyv végén a Felhasznált irodalom felsorolása is.

Rubóczky István